

[Knud Hertling.]

kende støtter sig til økonomiske betragtninger, gør det som regel med den dejlige fornemmelse, at de er så realistiske. De samme mennesker ryster gerne opgivende på hovedet, når andre begynder at tale om nationalpolitiske og psykologiske faktorer. Så er man virkelig naiv, urealistisk, emotionel. Spørgsmålet er blot dette, om det i længden er holdbart at se helt bort fra nationalpolitiske og psykologiske faktorer, når man befatter sig med problemer netop som lønpolitikken, hvor der hersker så mange konfliktmuligheder mellem de to befolkningsgrupper.

Svaret herpå foreligger allerede i Grønland i dag, og dette svar går ud på, at afgørelser, som udelukkende baseres på økonomiske betragtninger, meget nemt viser sig at være mere end belastende for alles ønske om et gnidningsfrit samarbejde mellem grønlændere og danske.

Fødestedskriteriet er et produkt af den ovenfor omtalte erhvervs- og lønpolitik. Dette kriterium har, som alle her i salen vil vide, affødt en meget voldsom diskussion. De grønlandske lønninger svarer ikke til den danske realløn i Danmark. Det er først og fremmest herom kampen står i dag. Derudover har man i Grønland det begreb, der hedder løn til de udsendte. Denne kategori af lønmodtagere får ved siden af deres egentlige løn et såkaldt Grønlandstillæg. Nødvendigheden af et sådant tillæg er anerkendt fra alle sider. Herom er der ingen diskussion. Diskussionen opstår i det øjeblik, man skal til at afgøre, hvilke personer der skal have dette tillæg.

Man har indtil Grønlandsudvalgets indførelse af fødestedskriteriet haft et andet kriterium, det såkaldte hjemstavnskriterium, hvorefter kun de grønlændere, som har haft 10 års ophold i Danmark, kunne opnå „udsendt“ løn. Nu har indførelsen af fødestedskriteriet frataget selv en veluddannet grønlænder denne spinkle mulighed. Ganske vist er der i forbindelse med administrationen af fødestedskriteriet en dispensationsadgang, men Grønlandsudvalget har udtrykkeligt udtalt, at denne adgang skal administreres meget snævert. Dette kriterium føles i dag af mange grønlændere som en utilladelig diskrimination.

Det er, hvor beklageligt det end måtte

være, det udgangspunkt, vi har i dag i vor politik, eftersom den omtalte erhvervs- og lønningspolitik med fødestedskriteriet er godkendt af de grønlandske organisationer, Grønlands landsråd og dette høje ting. Tjenestemandsløven for Grønland blev vedtaget af folketinget umiddelbart før forrige samlings afslutning, og dermed blev fødestedskriteriet lovfæstet. Alligevel har jeg det håb, at det sidste ord i denne sag endnu ikke er sagt. Grundene til denne optimisme er flere.

For det første har Grønlandsudvalgets medlemmer, ganske vist først efter den stærke reaktion fra Grønlands side, udtalt, at man betragter denne løsning som et overgangsfænomen. Det er da altid noget.

For det andet er indførelsen af fødestedskriteriet sket af hensyn til de grønlandske arbejdere og således efter anbefaling fra den grønlandske arbejdersammenslutnings formand. Nu er der imidlertid sket det — det kom frem under valgkampen forud for dette folketingsvalg — at betydende kredse inden for Grønlands arbejdersammenslutning, repræsenteret af den nuværende næstformand, går stærkt imod indførelsen af fødestedskriteriet uden tvivl ud fra de motiver, jeg har omtalt foran.

For det tredje er forhandlingerne mellem Dansk Journalistforbund og ministeriet for Grønland vedrørende lønninger til de grønlandske journalister som bekendt afbrudt uden resultat, idet Dansk Journalistforbund ikke ønsker at godkende fødestedskriteriet. Er der mon nogen, der vil råbe efter bestyrelsesmedlemmerne af Dansk Journalistforbund og beskyldte dem for at være naive, urealistiske og emotionelle? Jeg er ved at tro, at denne stillingtagen nærmere er et udtryk for den almindelige danskers uvilje mod at godkende forskelsbehandling af rigets borgere. Der er flere organisationer, som i den kommende tid skal forhandle med ministeriet for Grønland om fornyelse af overenskomster. Det bliver spændende at se, hvilket standpunkt disse organisationer vil indtage.

Hvad jeg her har sagt, vil vise, at der i høj grad er basis for fortsatte og fordomsfrie forhandlinger om disse vigtige spørgsmål. Det er endvidere min opfattelse, at de nuværende forhold, som selv af medlemmerne af Grønlandsudvalget af 1960 be-